

**ΟΜΙΛΙΑ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
Κ. ΘΕΟΔΟΣΗ Α. ΤΣΙΟΛΑ, ΣΤΟ ΕΤΗΣΙΟ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ ΤΩΝ ΗΡΩΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΕΝ ΕΙΡΗΝΗ ΤΕΛΕΙΩΘΕΝΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΤΗΣ ΕΟΚΑ 1955-59
ΙΕΡΟΣ ΝΑΟΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ 2.12.2018**

Σεβαστό Ιερατείο,
Τιμημένοι αγωνιστές της ΕΟΚΑ 1955-59
Έλληνες, Ελληνίδες,

Με αισθήματα δέους και εθνικής υπερηφάνειας, και οδηγούμενοι από το φώς των ενδοξότερων στιγμών της ιστορίας του μαρτυρικού μας τόπου, συγκεντρωθήκαμε σήμερα στον περικαλλή και ιστορικό ιερό ναό της Παναγίας Φανερωμένης για να αποτίσουμε τον οφειλόμενο φόρο τιμής στους ήρωες του απελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ του 1955-59.

Σε όλους όσοι αγωνίστηκαν για την ελευθερία της αγαπημένης μας Κύπρου, σε εκείνους που θυσιάστηκαν και μαρτύρησαν και σε εκείνους που επέζησαν των βασανιστηρίων και των κρατητηρίων και έφυγαν από τη ζωή με ανεκπλήρωτο το όραμα του αγώνα τους, αλλά γνωρίζοντας πως με την υπέρτατη προσφορά τους θεμελίωσαν την Κυπριακή Δημοκρατία που αποτελεί σήμερα το πιο σημαντικό μας όπλο για την απαλλαγή μας από την τουρκική κατοχή και την επανένωση της πατρίδας μας.

Στους ήρωες μας αυτούς αποτίνουμε σήμερα τον οφειλόμενο φόρο τιμής γιατί φύλαξαν τις Θερμοπύλες της κυπριακής ιστορίας, «ποτέ από το χρέος μη κινούντες». Υποκλινόμαστε μπροστά στο ηθικό τους μεγαλείο και στην αμάραντη δόξα τους και διαφυλάσσουμε στη μνήμη μας την αγνή κι αγέρωχη μορφή τους.

Το έπος του 55 – 59 θα παραμένει πάντα ένας υπέροχος ύμνος στην ελευθερία που γράφτηκε με το πύρωμα της καρδιάς του λαού μας. Γυρίζοντας το ημερολόγιο πίσω, στις 22 Αυγούστου 1954, ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, ορκίζει τον κυπριακό ελληνισμό στο όραμα της Ένωσης. Ήταν η άνευ υποχωρήσεων, άνευ παραχωρήσεων, άνευ συναλλαγών, αγανακτισμένη απάντηση, στο κυνικό «Ουδέποτε» του Βρετανού Υπουργού Αποικιών, Χόπκινσον. Ήδη από τις 15 Ιανουαρίου του '50, ο κυπριακός ελληνισμός σε μία πρωτοφανή πράξη εθνικής αυτογνωσίας, αξιώνει ενυπόγραφα την αποκατάσταση του ως μέλος του ελληνικού κορμού.

Το πνεύμα του αλυτρωτισμού, καταγράφεται ήδη από το 1918, όταν ο βρετανός, αρχιγραμματέας της αποικιακής κυβέρνησης, αναφέρει ότι: «Υπάρχει μια ελληνική λέξη που εμφανίζεται ευρύτατα και χρησιμοποιείται με ιδιαίτερη έμφαση(...) Ακούγεται στις ελληνικές ορθόδοξες εκκλησίες, στους λόγους που εκφωνούνται σε κάθε εθνική γιορτή. (...) Συναντιέται σε κάθε ένα από τα πολλά υπομνήματα που υποβάλλονται από τους ηγέτες της ελληνικής κοινότητας στην Κύπρο, είτε στην τοπική είτε στην αυτοκρατορική κυβέρνηση. Η λέξη αυτή είναι η “ΕΝΩΣΙΣ”».

Οι εκρήξεις που συντάραξαν τις μεγάλες πόλεις της Κύπρου, την 1η του Απρίλη, υπήρξαν η κορύφωση της αποφασιστικότητας του λαού μας, να ζήσει λεύτερος ή να πεθάνει. Ήταν, η εν όπλοις διατράνωση του αλυτρωτικού μας πόθου, όπως εκφράστηκε σχεδόν ταυτόχρονα με την εθνεγερσία του 1821. Αυτού του πόθου που διεκδικήθηκε με κάθε νόμιμο τρόπο και σε κάθε νόμιμο βήμα, από τις αρχές του 20ου αιώνα.

Η συσσωρευμένη καταπίεση και τα απάνθρωπα αποικιοκρατικά μέτρα ζωοδότησαν το κυπριακό ξεσηκωμό και πυροδότησαν την φλόγα της επανάστασης. 1η Απριλίου 1955. Μια ημερομηνία, που γράφτηκε με χρυσά γράμματα στις σελίδες της μακρόχρονης ιστορίας της πολύπαθης, από πολλούς κατακτητές, Κύπρου μας.

1η Απριλίου 1955. Όπως λέμε 25η Μαρτίου 1821, ή 28η Οκτωβρίου 1940, που ολόκληρο το έθνος, σύσσωμο, τα έβαλε, με τα πενιχρά μέσα που διέθετε, ενάντια στις ορδές των Τούρκων βαρβάρων της Οθωμανικής αυτοκρατορίας, ή στις πολεμικές μηχανές των Ιταλών και των σιδερόφρακτων μεραρχιών της ναζιστικής Γερμανίας.

Με στρατιωτικό αρχηγό τον στρατηγό Γεώργιο Γρίβα Διγενή και τον Αρχιεπίσκοπο Μακάριο στο πηδάλιο του πολιτικού και διπλωματικού αγώνα, και με όπλα την πίστη στο θεό και την αγάπη για την ελευθερία, δόθηκε ένας αγώνας που ολόκληρος ο λαός ανγκάλιασε και βοήθησε με ανιδιοτέλεια και αγάπη.

Τα σπίτια του έγιναν καταφύγια και κρυψώνες για τους αντάρτες των βουνών, αλλά και για τους καταζητούμενους των πόλεων και των χωριών και γενικά όλων των αγωνιστών. Η τροφοδοσία, τα μηνύματα, καθώς και η όποια άλλη βοήθεια χρειαζόταν, προσφερόταν αφειδώλευτα και πάντοτε μάλιστα με κίνδυνο της ίδιας τους της ζωής και της οικογένειάς τους.

Οι μεγαλύτεροι, οι πιο ριψοκίνδυνοι συμμετέχουν σε αποστολές παρακολούθησης, κατασκευάζουν αυτοσχέδιους εκρηκτικούς μηχανισμούς και όπλα, συμμετέχουν στις ομάδες κρούσης και στο αντάρτικο.

Ο αιφνιδιασμός των βρετανών, θα δώσει σύντομα θέση στις δόλιες μεθόδους και στην εφαρμογή νέων αναχρονιστικών και απάνθρωπων μέτρων. Επιβάλλουν μαζικά κατ' οίκον περιορισμούς, προβαίνουν σε συλλήψεις και προσωποκρατήσεις, χωρίς εντάλματα, χωρίς δίκη. Κλείνουν τα Γυμνάσια και δολοφονούν εν ψυχρώ μαθητές, όπως τον επτάχρονο ήρωα Δημητράκη Δημητριάδη. Αναγκάζονται να ανασύρουν από τα μπουντρούμια του μεσαίωνα τις πιο φρικαλέες μεθόδους ανάκρισης και βασανισμού. Οδηγούν στην αγχόνη με συνοπτικές διαδικασίες αμούστακα παιδιά. Λεβεντονιούς, που με θάρρος ανυπέρβλητο και βαθιά αγάπη στην ελευθερία, βάδισαν αγέρωχοι και χωρίς κανένα δισταγμό στην αγχόνη και την αθανασία και εκεί στην αθανασία και την αιωνιότητα για πάντα θα παραμείνουν.

Ο Μιχάλης Καραολής, ο Ανδρέας Δημητρίου, ο Ανδρέας Ζάκος, ο Ιάκωβος Πατάτσος, ο Χαρίλαος Μιχαήλ, ο Μιχαήλ Κουτσόφτας, ο Ανδρέας Παναγίδης, ο Στέλιος Μαυρομμάτης και ο Ευαγόρας Παλληκαρίδης.

Μαζί τους, εκεί στα Φυλακισμένα Μνήματα, αναπαύονται ο Γρηγόρης Αυξεντίου, ο Μάρκος Δράκος, ο Στυλιανός Λένας και ο Κυριάκος Μάτσης. Οι Άγγλοι φοβόντουσαν τις εκδηλώσεις τιμής και αγάπης του κόσμου γ' αυτούς, και δεν επέτρεψαν τη δημόσια κηδεία και ταφή τους.

Στο Μαχαιρά, με τη θυσία του Γρηγόρη Αυξεντίου, του Υπαρχηγού της ΕΟΚΑ, γράφτηκε μια από τις λαμπρότερες σελίδες της νεώτερης ιστορίας, όχι μόνο της Κύπρου, αλλά και ολόκληρου του έθνους. Επίσης στο Δίκωμο με τον Κυριάκο Μάτση, στο Λιοπέτρι με τους Ανδρέα Κάριο, Ηλία Παπακυριακού, Φώτη Πίττα και Χρίστο Σαμάρα, στο «Μερσινάκι» με τον Χαράλαμπο Μούσκο και τον Μάρκο Δράκο, στη Ζωοπηγή με τον Μιχάλη Γιωργάλλα, στις μαχητικές διαδηλώσεις των νέων με τον Πέτρο Γιάλλουρο, στη Μάχη του Γενικού Νοσοκομείου με τους Κυριάκο Κολοκάση και Ιωνά Νικολάου.

Τιμή και ευγνωμοσύνη και στους άλλους που πρόσφεραν τη ζωή τους στο θυσιαστήριο της Κυπριακής Ελευθερίας, τον Χρίστο Τσιάρτα, το Σάββα Ροσιόδη, τον Χαράλαμπο Μιχαήλ, τον Παντελή Κατελάρη, το Σταύρο Στυλιανίδη, τον Ανδρέα Ζάκο, τον Κώστα Λοΐζου, τον Παναγιώτη Τουμαζή, το Νίκο Θεοφάνους, τον Γεώργιο Νίκου, τον Παναγιώτη Κάσπη, το Μιχάλη Νικολάου.

Όλοι ανεξαιρέτα, όσοι αναφέραμε και όσοι τυχόν παραλείψαμε, με την αντρείοσύνη, το απaráμιλλο θάρρος και τη θυσία τους, συντέλεσαν στο θαύμα της ελευθερίας της Κύπρου, στο θαύμα του 1955-59 που δεν μπόρεσε να κατασιγάσει η ωμότητα και η βαρβαρότητα που χρησιμοποίησε το αποικιοκρατικό καθεστώς για να το καταπνίξει και να το αναιρέσει.

Με χιλιάδες στρατιώτες, έρευνες, κατ' οίκον περιορισμούς, συλλήψεις και φυλακίσεις χιλιάδων συμπατριωτών μας, μεγάλων και μικρών σε ηλικία, ανδρών και γυναικών, και απεχθή βασανιστήρια, ανήκουστα και φοβερά, στις Πλάτρες το Σεράι, την Ομορφίτα, την Πύλα, την Κοκκινοτριμιθιά και το Μάμμαρι, προσπάθησε η αποικιοκρατική κυβέρνηση να κάμψει το φρόνημα και την ψυχή του αγώνα και του λαού μας.

Κάθε νέα όμως μεθόδευση της, κάθε βάνουση απόπειρα να καταπατηθεί η ελληνική ύπαρξη και αξιοπρέπεια, έφερνε ακριβώς τα αντίθετα αποτελέσματα. Ανέμεναν τη διάχυση του φόβου. Την αποδυνάμωση του επαναστατικού φρονήματος και την απομόνωση των αγωνιστών από τον λαό. Όμως αγωνιστές, υπήρξαν ολόκληρος ο λαός. Άθελα τους, γιγαντώνουν το απελευθερωτικό πάθος και σφυρηλατούν τον αγωνιστικό πόθο. Το φρόνημα του εξεγερμένου λαού, απογειώνεται.

Όλο και κάποιος Κυριάκος Μάτσης τους υπενθυμίζει ότι ο αυτός ο αγώνας ποιεΐται για την αρετή και όχι για τα χρήματα. Όλο και κάποιος αντάρτης, όντας περικυκλωμένος, θα τους επαναλάβει, την αρχέγονη απάντηση, ότι «Οι αγωνιστές δεν παραδίνονται, νικούν ή πεθαίνουν».

Γι' αυτό και η ευγνωμοσύνη μας, έναντι στους μάρτυρες αλλά και στους εν ειρήνη τελειωθέντες μαχητές της κυπριακής ελευθερίας, θα είναι παντοτινή. Γιατί ανταποκρίθηκαν πρόθυμα και συνειδητά στο κάλεσμα της πατρίδας, αδιαφορώντας ως Έλληνες, για τις δήθεν ακαταμάχητες και κραταιές αυτοκρατορίες. Πέραν και πάνω από όλα, θα συνεχίσουμε να τους τιμούμε γιατί επαναβεβαίωσαν ότι ο αγώνας για ελευθερία υπήρξε πάντοτε, βγαλμένος απ' τα κόκκαλα των Ελλήνων τα ιερά.

Έλληνες, Ελληνίδες,

Διανύοντας την έβδομη δεκαετία από την απαρχή του εθνικοαπελευθερωτικού μας αγώνα, προσμετρούμε και σήμερα τις ιστορικές μας ευθύνες έναντι της πατρίδας και του χρέους μας, που είναι να παραδώσουμε στις σημερινές και επόμενες γενιές μια πατρίδα απ' άκρου σε άκρου ελεύθερη, χωρίς να μολύνει τα καθαγιασμένα χώματα της η επαίσχυντη παρουσία των τουρκικών στρατευμάτων και χωρίς να απειλείται η φυσική και εθνική επιβίωση του λαού μας.

Πρώτη και ύψιστη προτεραιότητα της κυβέρνησης και προσωπικά του Προέδρου Αναστασιάδη, είναι η εξεύρεση μια δίκαιης και λειτουργικής λύσης που να επανενώνει τη χώρα το λαό μας. Ο κίνδυνος της πλήρους τουρκοποίησης του κατεχόμενου τμήματος της πατρίδας μας επαυξάνει τις ευθύνες και μεγιστοποιεί το χρέος μας. Ωστόσο, το έργο της διαπραγματεύσεως δεν είναι εύκολο, καθώς ο κατακτητής προβάλλει συνεχώς νέες αξιώσεις.

Η ειλικρινής επιθυμία μας για την επίτευξη λύσης που θα επανενώνει την πατρίδα μας, μακριά από ξένες εξαρτήσεις, με πλήρη σεβασμό στις ευαίσθητες και ανησυχίες έκαστης πλευράς, δυστυχώς, όπως όλοι καλά γνωρίζετε, διαχρονικά προσκρούει στην αδιάλλακτη στάση της Τουρκίας.

Αταλάντευτη θέση μας παραμένει ο τερματισμός της κατοχής, η κατάργηση των όποιων εγγυήσεων και επεμβατικών δικαιωμάτων, η πλήρης διασφάλιση των βασικών ελευθεριών και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και η βιώσιμη λειτουργικότητα των θεσμών του Κράτους.

Όπως και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας έχει πολλάκις μεταφέρει, δεδομένη παραμένει η θέση μας για επανέναρξη των διαπραγματεύσεων στη βάση του περιγράμματος των έξι σημείων του Γενικού Γραμματέα Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, τις συμφωνηθείσες συγκλίσεις, περιλαμβανομένου επί του εδαφικού, σύμφωνα πάντα με το διεθνές δίκαιο, τις αποφάσεις και ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών και τις αρχές και αξίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ευελπιστούμε πως, επιτέλους, τόσο η Τουρκική όσο και Τουρκοκυπριακή πλευρά θα ανταποκριθούν θετικά, προσμετρώντας τα πολλαπλά οφέλη που θα προκύψουν από την επανένωση της πατρίδος μας.

Μόνο έτσι, και με την ενότητα και τη συστράτευση των πολιτικών δυνάμεων και του λαού μας θα μπορέσουμε να τιμήσουμε στην πράξη, και όχι στα λόγια, τους αγώνες και τις θυσίες των ηρώων μας, όπως επιβάλλει και το ιστορικό μας χρέος έναντι των απελθουσών, αλλά και έναντι των σημερινών και επερχομένων γενεών του Κυπριακού Ελληνισμού.

Δόξα και τιμή σε όλους τους ήρωες των αγώνων μας. Αιώνια ας είναι πάντα η μνήμη τους.